СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ПРОЕКТ НА ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НОРМАТИВНИ АКТОВЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	**проф. дфзн Георги Райновски** **Декан на Физически факултет на СУ Св. Климент Охридски** **Становището е подкрепено единодушно от Факултетния съвет на Физически факултет на СУ Св. Климент Охридски на редовно заседание, проведено на 11.06.2024 г.** **Портал за обществени консултации**	Физически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ е едно от водещите научни звена в Университета и страната. Научно-преподавателският състав участва активно в международни и национални научни проекти, в това число в няколко Национални научни програми, обекти от Националната пътна карта за научна инфраструктура, проекти свързани с ОИЯИ Дубна и ЦЕРН и Рамковите програми на ЕС за научни изследвания и иновации. В тези си дейности учени от факултета взаимодействат тясно с екипа на Дирекция „Наука“ на МОН. Колегите оценяват високо професионализма на екипа на Дирекция „Наука“, но също така споделят и мнението, че численият състав на този екип е крайно недостатъчен за задачите, с които е натоварен. Предвид това и новите задължения на Дирекция „Наука“, произтичащи от Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите считаме, че е необходимо значително увеличаване на щатния състава на Дирекция „Наука“. В рамките на настоящето обществено обсъждане **предлагаме да се използва възможността при промяната на УП на МОН и да се разшири състава на дирекция „Наука“ с допълнителни поне 5 щатни бройки.**	Не се приема.	С предлаганите промени в УП на МОН се цели да се обезпечи кадрово дейността на Националния център за информация и документация (НАЦИД) поради преминаване на редица дейности, извършвани преди това от звена в МОН, към Центъра. Част от дейностите, изпълнявани до момента от дирекция „Наука“ в МОН, свързани преди всичко с воденето на регистри в областта на науката, също преминават към НАЦИД, което облекчава работата на дирекцията в МОН. Що се отнася до новия Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите, същият

				отменя досега действащия Закон за научните изследвания, за изпълнение на който в дирекция „Наука“ е наличен необходимият капацитет. Предложението на ФФ към СУ ще бъде обсъдено при последващи промени в УП на МОН.
2.	**Nkoseva** **Портал ца обществени консултации**	Ръководството на Българска академия на науките се запозна с проекта на Постановление, с който се предлагат изменения и допълнения в Устройствения правилник на Министерството на образованието и науката (УПМОН). Намираме промените за необходими и навременни. Предложената актуализация и допълнение във функциите на дирекция „Наука“ отговарят на променената нормативна база и многообхватните отговорности и дейности, изпълнявани от дирекцията. Съгласно Устройствения правилник на Министерството на образованието и науката, дирекция „Наука“ със състав от 14 щатни бройки е единствената политикоправещата дирекция в страната, която подпомага министъра на образованието и науката при осъществяване на държавната политика в областта на науката, при вземането на решения за прилагането и изпълнението на ангажиментите на България, произтичащи от членството в Европейския съюз и подпомагаща участието на български учени в европейски и международни инициативи и проекти. В допълнение дирекцията участва пряко при финансирането и мониторинга на Националната пътна карта за научна инфраструктура и националните научни програми. Съставът на дирекцията е КРАЙНО НЕДОСТАТЪЧЕН и **предлагаме да бъде увеличен с най-малко със седем допълнителни бройки.** Така ще се осигури капацитет за нормалното и ефективно управление на националната научна екосистема и пълноценното участие на България в Европейското научноизследователско пространство. **От подобна подкрепа се нуждае също и фонд „Научни изследвания“** Осигуряването на допълнителни бройки ще подпомогне и ускоряване на присъединителния процес на България към ОИСР чрез пълноправното участие	Не се приема.	С предлаганите промени в УП на МОН се цели да се обезпечи кадрово дейността на Националния център за информация и документация (НАЦИД) поради преминаване на редица дейности, извършвани преди това от звена в МОН, към Центъра. Част от дейностите, изпълнявани до момента от дирекция „Наука“ в МОН, свързани преди всичко с воденето на регистри в областта на науката, също преминават към НАЦИД, което

		в комитетите и инициативите на организацията, а също и за изпълнението до 2029 г. на трите програми за наука, финансирани по втория швейцарски принос към България. В допълнение, трябва да подчертаем, че с ограничения щат на дирекция Наука и без осигуряването на допълнителни щатни бройки се поставя в риск ефективното изпълнение на новите нормативно заложени ангажименти на МОН, произтичащи от Закона за насърчаване на научните изследвания и иновации. Сред тях са изпълнението на националната седемгодишна рамкова програма за научни изследвания и иновации, осигуряване на работата на Съвета за иновации и научни изследвания, работата на мрежата от координатори за наука, Общата координация на РП Хоризонт Европа и националната мрежа от експерти в различните нейни тематични области. Наличният кадрови състав на дирекцията не е достатъчен и за изпълнението на Националния план за отворена наука, вкл. разработване и изпълнение на нова национална програма за отворена наука. Българската академия на науките и нейните научни звена работят в сътрудничество с дирекция „Наука“ в общите усилия за развитието на сектора, за надграждане и укрепване на научния потенциал на страната, за изпълнение на заложените цели и приоритети в Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България и успешното участие на научните организации в европейски и международни програми, инициативи и партньорства. Категорично заявяваме, че отпускането на допълнителни щатни бройки за увеличаване на експертния потенциал на дирекция „Наука“ е от ключово значение за постигане на заложените стратегически цели и реформи в националната научна екосистема и активно участие в Европейското научноизследователско пространство в условия на динамично променящите се обществени отношения и глобални предизвикателства.		облекчава работата на дирекцията в МОН. Що се отнася до новия Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите, същият отменя досега действащия Закон за научните изследвания, за изпълнение на който в дирекция „Наука“ е наличен необходимият капацитет. Предложението на БАН ще бъде обсъдено при последващи промени в УП на МОН.
3.	**Настоятелството на Фондация „Институт за информални иновации”** **Портал ца обществени консултации**	Допълване дейностите на Дирекция „Приобщаващо образование“ в Устройствения правилник на МОН Из писмо до служебния министър на образованието и науката, двама зам.-министри и две дирекции - вх. № 1105-121/08.07.2024 г. Настоящото писмо е в изпълнение на предложен от Фондация „Институт за информални иновации“ (ИИИ) с писмо до Вас (вх. № 1105-87/26.06.2023 г.) и Дирекция „Правна“ (вх. № 1105-109/ 18.06.2024 г.) КОМПЛЕКСЕН ПОДХОД в няколко стъпки за реалното ученическо самоуправление на всички нива в училищата.	Приема се за сведение.	С предлаганите промени в УП на МОН се цели да се обезпечи кадрово дейността на Националния център за информация и документация (НАЦИД) поради преминаване на редица дейности,

		Първата стъпка от този подход е свързана с изменение и допълнение на Устройствения правилник на Министерството на образованието и науката (УПМОН - в сила от 13.03.2010 г. с многобройните му изменения до 02.04.2021 г.). След влизането в сила на новия Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), който разшири полето на ученическото самоуправление до всяка паралелка (чл. 92 ал. 2; чл. 171 ал. 1 т. 11; чл. 171 ал. 2; чл. 267 ал. 2) и изготвянето на Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование, в която се разработиха конкретните норми на политиката за индивидуалните и колективните права на децата/учениците чрез ученическото самоуправление (чл. 4 т. 2 д; чл. 6 ал. 2 т. 1; чл. 11 ал. 2; чл. 17 ал. 1 т. 1;чл. 17 ал. 2; Приложение № 5 пояснение 2; Приложение № 6 – Рамкови изисквания за създаване и функциониране на ученически съвети), е **необходимо тази политика да се отстоява, провежда и контролира от дирекция в специализираната администрация на МОН. Прието е това да бъда дирекция „Приобщаващо образование“, но досега ученическото самоуправление отсъства от нейните функции и отговорности, определени с Устройствения правилник на МОН .** Във връзка с проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет**, предлагаме в § 2. В Устройствения правилник на Министерството на образованието и науката да се включи нова т. 2а.** **2а. В чл. 41 т. 4 се изменя така:** **„осъществява дейности в областта на гражданското образование, включително чрез ученическото самоуправление, на здравното образование, на образованието за устойчиво развитие и превенция на насилието чрез сътрудничество и партньорство между учители, родители, ученици и представители на външни за училището организации и институции, включително и по повод ученическото самоуправление.“** Промяната автоматично ще се отрази в профила на Дирекция „Приобщаващо образование“ в сайта на МОН (Приобщаващо образование ● Министерство на образованието и науката (mon.bg)) - най-важното публично място за представяне на политиките на МОН. Във връзка с общественото обсъждане на Устройствения правилник на МОН и пакета задължителни документи към него, предлагаме необходимите		извършвани преди това от звена в МОН, към Центъра. Предложението за промяна във функционалната характеристика на дирекция „Приобщаващо образование“ в МОН е свързано с необходимостта от предварителен анализ, в резултат на който да бъдат предвидени изменения и в други нормативни актове, регулиращи материята на ученическото самоуправление. Предложеното изменение следва да бъде подложено на ново обществено обсъждане. Предложението ще бъде осъдено при следващи изменения на правилника.

		допълнения към Доклада до министър-председателя на Република България и Частичната предварителна оценка на въздействието, както и мотиви към направеното предложение..		
4.	**Съвет на ректорите на висшите училища в Р България** **Портал за обществени консултации**	Предвид обстоятелството, че предлаганите изменения засягат намаляване на числеността на ресорната и относима за работата на висшите училища дирекция „Висше образование“ от 19 на 17 човека, Съветът на ректорите изразява следното свое становище: Функциите на дирекция „Висше образование“ според сега действащия Устройствен правилник на МОН са приети през 2011 г. Оттогава досега отрасловият Закон за висшето образование е изменян и допълван повече от 20 пъти. Някои от тези законови промени са концептуални и значителни, като с тях са въведени нови дейности и задължения на министерството, които логично попадат в обхвата на работата на дирекцията. Те обаче все още не са отразени в Устройствения правилник на МОН и функционалната й характеристика. Едновременно с увеличаването на обема на функциите и отговорността, числеността на дирекция „Висше образование“ постоянно е намалявана, което се предлага и с Приложението към чл.27, ал.3, б. „и“ на настоящото изменение. Засилването на организационните, управленските и контролните функции на държавата в последните години намира израз във въведената и развита в този период Рейтингова система на висшите училища, Националната карта на висшето образование в Република България, договорите за управление на ректорите и свързаните с тях образователни политики за развитие на държавните висши училища, които се одобряват и утвърждават от Министъра на образованието и науката, ежегодното приемане и оценяване на отчетите по изпълнението им, работата на Комисията по академична етика, която няма собствен щат и администрация, одобряването на споразуменията за съвместно обучение между български висши училища по реда на чл. 42а от ЗВО, организацията и осъществяването на дейностите, произтичащи от участието на България в Европейския университетски институт, подкрепата, която се оказва при стимулирането на висшите училища за участие в европейските университетски мрежи и много други. От изложеното личи, че наличието и развитието на административен капацитет на дирекцията е ключово за успешното прилагане на политиките в системата на висшето образование.	Приема се.	Направена е промяна в проекта на ПМС и числеността на дирекция „Висше образование“ към МОН не се променя.

		В този смисъл, без Съветът на ректорите да има желанието да се превръща в регулатор на вътрешноведомствени за Министерството на образованието и науката административни въпроси, **считаме, че следва да бъде обсъдена възможността щатните бройки, които се предоставят чрез изменението на Правилника на Националния център за информация и документация (НАЦИД), да бъдат взети от общата администрация на ведомството**, с оглед създаването на реална опасност поради липса на достатъчно специалисти да се стигне до забавяне или дори блокиране на важни за системата процеси.		
5.	**Даниел Пенков** **По електронната поща**	Считаме, че с приемането на новия Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите **необходимост от увеличаване на числеността на персонала имат и други второстепенни разпоредители с бюджет, като Фонд "Научни изследвания", а не само НАЦИД**. Възлагат им се задачи и отговорности, които не са обезпечени с кадрови и административен персонал, доколкото ми е известно в момента числеността на персонала там е 15 човека, в т.ч. и управител, който е крайно недостатъчно за структура, която администратира и финансира научни изследвания. Имам наблюдение, че и сега малкото служители са много натоварени и съвместяват различни функции и изнемогват от натоварване и ангажименти, а сега с новия закон и новите изисквания към Фонда се увеличават с администриране на национални научни програми, пътна карта и други, които досега се администрираха от МОН, работата и на досега малкото служители ще бъде още по-натоварена и това би рефлектирало и върху качеството на работата и следва да се помисли мащабно за необходимостта от допълнителен персонал и на тази структура към МОН.	Не се приема.	Не е ясно как е оценено, че дирекция „Наука“ е с крайно недостатъчна численост на персонала, предвид че не се посочват конкретни слабости в дейността на дирекцията, които да водят до този извод. С предлаганите промени в УП на МОН се цели да се обезпечи кадрово дейността на Националния център за информация и документация (НАЦИД) поради преминаване на редица дейности, извършвани преди това от звена в МОН, към Центъра. Част от дейностите, изпълнявани до момента от дирекция „Наука“ в МОН, свързани

				преди всичко с воденето на регистри в областта на науката, също преминават към НАЦИД, което облекчава работата на дирекцията в МОН. Що се отнася до новия Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите, същият отменя досега действащия Закон за научните изследвания, за изпълнение на който в дирекция „Наука“ е наличен необходимият капацитет.
6.	**Пенка Иванова** **Директор на дирекция УУД в МОН** **По електронната поща**	Във връзка с публикувания за обществено обсъждане проект на Постановление за изменение на нормативни актове на Министерския съвет §2 В Устройствения правилник на Министерството на образованието и науката, предлагаме да се включат следните редакции в чл. 41а: ➢ в т. 5 да се заличат думите „и поддържа електронен архив на информацията и документите в електронен формат в системата на предучилищното и училищното образование“ ➢ т. 7 да се редактира така „извършва проверка и подпомага дейността на разследващи и правораздавателни органи за установяване автентичността на документи, издавани от училищата“ ➢ в. т. 9 да се замени думата „учебна“ с „училищна“ (в случай, че не се приеме последващото предложение за промяна на текста в т. 9) ➢ в. т. 9 – да се промени така: „участва в разработването и управлението на национални проекти и програми“ Мотив: и към момента дирекцията администрира Модул 1 „Съвременна среда за качествено обучение по хуманитарни науки, по география и икономика, по технологии и предприемачество и за целодневна организация на учебния	Приема се по принцип.	С предлаганите промени в УП на МОН се цели да се обезпечи кадрово дейността на Националния център за информация и документация (НАЦИД) поради преминаване на редица дейности, извършвани преди това от звена в МОН, към Центъра. При последващо изменение на УП на МОН ще бъде

		ден“; експерти от дирекцията са членове на ЕОУП на проекти, които не са само в областта на учебниците и училищната документация.		извършен цялостен анализ на дейностите на дирекциите и текстовете на правилника ще бъдат прецизирани при нужда.
7.	**Владимир Станчев – директор на дирекция „Управление и изпълнение на проекти“** **По електронната поща**	1. В точка 2 на чл. 53 от УП предлагам текста да се прецизира, като думите „проекти или програми, финансирани със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове“ се заменят с „проекти, финансирани със средства по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. и по Програма „Образование“ 2021-2027 г.“ и да отпадне разширението „или от други международни финансови институции“. Същото да бъде добавено в предложения нов чл.57а, като същият стане „Чл. 57а. В рамките на своята компетентност служителите в министерството осъществяват дейности по подготовка, кандидатстване, изпълнение, управление и отчитане на проекти, финансирани със средства от европейски структурни и инвестиционни фондове или от други международни финансови институции .“ Мотивите за направеното предложение са от една страна конкретизиране на функциите на Д УИП по отношение практическото осигуряването на дейности по изпълнение и/или управление на проекти, финансирани със средства само по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. и по Програма „Образование“ 2021-2027 г.“. От друга страна, предложението за отпадане на разширението „или от други международни финансови институции“ е продиктувано от обстоятелството, че същото е механично пренесено от правомощията на министъра на образованието и науката по чл. 5, т. 11 от УП МОН и не отразява практическа приложимост. Нещо повече, записът „международни финансови институции“ е твърде общ, а понятието е широко, дори при стеснителното му тълкуване. Допълнително, в структурата на МОН има други административни звена, които отговарят и са ресорни за проекти или програми, финансирани или от други международни финансови институции и с премахването на това разширение от текста за Д УИП на текста в чл.53, ще се избегне евентуалното дублиране на компетентност по тях. Наред с горното, предвид общата щатна численост на дирекцията, административният ѝ капацитет успява да обезпечава дейностите по проекти с конкретен бенефициент (КБ) МОН, финансирани по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (ОП НОИР) и по	Приема се по принцип.	С предлаганите промени в УП на МОН се цели да се обезпечи кадрово дейността на Националния център за информация и документация (НАЦИД) поради преминаване на редица дейности, извършвани преди това от звена в МОН, към Центъра. При последващо изменение на УП на МОН ще бъде извършен цялостен анализ на дейностите на дирекциите и текстовете на правилника ще бъдат прецизирани при нужда. Същото се отнася и за промени в числения състав на отделните дирекции, който следва да бъде променян, само след задълбочен анализ

		проекти, финансирани по Програма „Образование“ 2021-2027 г.(ПО). И към настоящия момент, в който дирекцията участва в отчитането на четири проекта по ОП НОИР и в изпълнението и управлението на три проекта, финансирани ПО, както и предстои подготовка, управление и изпълнение на нови три системни проекта по ПО, се чувства необходимост от подсилване на административният ѝ капацитет и задълбочаване на експертизата от експерти, с опит в изпълнението и управлението на проекти. В този смисъл поемането на отговорност и за проекти или програми, финансирани и от други международни финансови институции, по които министърът на образованието и науката или министерството са бенефициенти, не кореспондира с реалните възможности на дирекцията като численост на експертния състав и като широкообхватност на експертизата и обем на работа.		на функциите на всяка дирекция, извършваната към момента работа и наличния капацитет за справяне с поставяните задачи.
		2. Разпоредбата на чл. 53, т. 2, б. „г“ на от УП предвижда, че Д УИП отговаря за спазването на плана за действие по проектите и за постигнатото качество. Обръщам внимание, че Д УИП не управлява самостоятелно проекти с КБ-МОН и не може да носи самостоятелна отговорност за спазването на плана за действие по проектите и за постигнатото качество. След като изпълненията на задълженията по менажиране на проекти са солидарни, то и отговорността би следвало да е такава. С цел прецизиране и регламентиране на действията на Д УИП, предлагам следната редакция на чл. 53, т. 2, б. „г“ на от УП: „г) следи за спазването на плана за действие по проектите и за постигнатото качество и предлага съответни мерки;“.		
		3. В чл. 53, т. 4 предлагам текста да отпадне поради следните мотиви: Вмененото по сега действащия УП задължение на Д УИП е осъществяването на процесуалното представителство по дела по проекти, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, по които МОН е страна, като извършва всички съдопроизводствени действия пред всички инстанции до окончателното приключване на делото и в изпълнителното производство. В практиката на дирекцията до момента това основно са дела по финансови корекции по проекти, наложени за процедури по Закона за обществените поръчки (ЗОП). Това представителство включва и едни по-особени административни процедури по Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление, както и представителство пред особени юрисдикции като Комисия за защита на конкуренцията. По своята същност е екипите за организация и управление на проектите са включени експерти от дирекция „Правна“, както и от дирекция „Държавна собственост и обществени поръчки“. По този начин в рамките на структурата на министерството се създава дублиране на функция от три		

		различни дирекции. Това припокриване на функция обаче не води до по-голяма ефективност или до надграждане или допълняемост при изпълнение на задължението за процесуално представителство. Нещо повече, служителят от дирекцията, осъществяващ процесуално представителство, е само един и тази функцията не е основна в длъжностната му характеристика, а ведно с голям обем от други задължения от компетентността на дирекцията. В допълнение на горното и като обективно затруднение, пред което е изправена дирекцията - не разполага с възможност служителят, осъществяващ процесуално представителство, да бъде заместван в случай на необходимост при отсъствие. А правните срокове в голямата си част преклузивни и този факт на липсващ заместник, не позволява делата да се обезпечат с нужната правна сигурност, например за спазване на срокове. Считам за напълно обосновано същото задължение за „Процесуалното представителство за нуждите на проектите“ да бъде вменено чрез характеристиките за заемане на позиция експерт „Обществени поръчки“ по проект“. В този случай, при експертът по обществени поръчки на всеки проект, ще се затвори цикъла на обществената поръчка - той ще извършва действия по планиране, подготовка, обезпечаване на провеждането на процедури по ЗОП, сключване на договори, контрол по изпълнение и процесуално представителство при необходимост. Ако за конкретен проект не е предвидена позиция за експерт „Обществени поръчки“, в случай на необходимост от процесуалното представителство, същото може да се осъществи на общо основание от лицето, заемащо длъжността „Юрист“ в екипа на дадения проект. 4. В точка 6 на чл. 53 от УП е регламентирано, че Д УИП осигурява необходимата публичност и информация за изпълняваните дейности по проектите. Осигуряването на „Необходимата публичност за изпълняваните дейности по проектите“ като дейност е основно задължение на експертите по публичност по проекти, финансирани по ПО 2021-2027 г. Изпълняването на това задължение в пълен обем от служители на дирекция УИП, за което се изисква и специална експертиза, би обезсмислило съществуването на такава позиция в екипа за организация и управление. Предвид това, предлагам следната редакция на чл. 53, т. 6 от УП: „т. 6. осигурява необходимата информация, включително за публичност/видимост за изпълняваните дейности по проектите;“.		
8.	**Фондация за децата в риск по света**	Във връзка с отворената обществена консултация, засягаща предложени изменения и допълнения в Устройствения правилник на Министерството на образованието и науката (УПМОН), ние от Фондация за децата в риск по	Приема се за сведение.	С предлаганите промени в УП на МОН се цели да се

	Портал за обществени консултации	света бихме искали да предложим допълнение на Устройствения правилник на МОН със създаване на нова дирекция в рамките на специализираната администрация на министерството, която да отговаря за планирането, изпълнението и мониторинга на политиките и въпросите, касаещи образованието и грижите в ранна детска възраст. Управлението на предучилищното образование към момента се изпълнява от Дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“, като в рамките на тази структура попада разработването и изпълнението на държавната политика в областта на предучилищното, общото и профилираното училищно образование, както и неформалното и информалното образование, учебните програми, ученическите олимпиади, държавните зрелостни изпити и редица други сами по себе си изключително важни и ключови за функционирането на общественото образование теми и системи. По тази причина не е възможно в рамките на тази дирекция да бъдат фокусирани специфичните предизвикателства и приоритетни цели на ранното учене и образование като самостоятелна, отделна и придобиваща все по-голяма значимост за националната и европейска политика тема. През 2023 г. броят на децата в България на възраст 0-7 години е едва 468 423, като в сравнение с 2015 г. децата в тази възрастова група намаляват с 15%. България е сред 6-те страни от ЕС-27, в които има най-нисък обхват на децата в ОГРДВ. През 2022 г. в ясли и яслени групи са записани едва 17.9% от децата на възраст 0-3 години. Този дял е около 2 пъти по-нисък от средния за ЕС-27, където в тази възрастова група са обхванати 35.9% от децата. Данните на Евростат за обхвата на децата под 3 годишна възраст в България са още по-обезпокоителни през 2023 г. – в тази възрастова група в ОГРДВ не участват 90.9% от децата[1]. Тези данни показват, че България трябва да увеличи около 4 пъти обхвата на децата в ОГРДВ, за да постигне целевият показател за 2030 г., определен от Съвета на ЕС през 2022 г.: най-малко 50% от децата под 3-годишна възраст да участват във формални висококачествени услуги за образование и грижи в ранна детска възраст най-малко 25 часа седмично. През учебната 2022/23 година, дори след включването в системата на предучилищното образование на 5 036 5-годишни деца и 1 752 6-годишни деца[2] в резултат на дейности по механизма за обхват[3], груповият нетен коефициент на записване на децата в детските градини, отразяващ броя на учащите в предучилищното образование във възрастовата група 3-6 години към броя на населението в същата възрастова група, достига 87.3%, като обхватът в детските градини остава изключително нисък в област Сливен,		обезпечи кадрово дейността на Националния център за информация и документация (НАЦИД) поради преминаване на редица дейности, извършвани преди това от звена в МОН, към Центъра. При последващо изменение на УП на МОН ще бъде извършен цялостен анализ на дейностите на дирекциите и, при необходимост, мога да бъдат разкривани нови звена, чиито функции да обхванат посочените дейности, ако същите вече не са обхванати от дейността на някоя от съществуващите дирекции в МОН.

където нетният коефициент е едва 71.1%, а в областите Смолян и Благоевград стойностите на този показател са най-високи – съответно 95.0% и 92.6%[4].

За сравнение в ЕС-27 средната стойност на дела записани в образователната система деца във възрастовата група между 3 години и възрастта за постъпване в първи клас в периода 2019 - 2021 година е 93%[5].

Делът на децата на възраст от 3 до 6 години, които не са записани в предучилищно образование и грижа в ранна детска възраст е много по-висок при децата от ромския (41.7%) и турския етнос (32.8%), отколкото при децата от българския етнос (17%)[6].
Раното образование и грижа се превръща все повече в приоритетна сфера на образователните системи в Европа и ЕС, предвид солидните доказателства за огромната добавена стойност и възвръщаемост на инвестициите в ранното детство за обществата. Те спомагат преодоляването както на тежки социални проблеми като поколенческата бедност, изолация и маргинализация, така и на интеграцията на различни групи деца в уязвимо положение, като деца с майчин език, различен от български, деца емигранти и бежанци, деца на български граждани-работници в ЕС, които са родени и израснали в чужбина, деца с увреждания и специални образователни потребности и много други. Всички те са в риск от по-лошо справяне с образователния материал, по-трудна адаптация и ранно отпадане от средното образование, ако не бъдат положени допълнителни усилия и не бъдат посветени достатъчно човешки и финансови ресурси, за да бъде обезпечен техния успешен старт. Накрая, качествените услуги за ранно образование и грижи подпомагат по безспорен начин средното образование и гарантират много по-висока резултатност, напредък и успеваемост, както по отношение на образователния елемент, така и на възпитанието и социализацията на всички деца.

На този фон, обаче, България продължава да отделя едва половината от средното за ЕС-27 БВП в областта на ранното и предучилищното образование – 0.8% към 1.6% (ЕС), при по-високо БВП за средно образование – 2% при 1.7% за ЕС.
От така посочените данни и като имаме предвид предприетите стъпки към значителни реформи през последната година в областта на ранното детство, като приемане на Годишен план за насърчаване на ранното детско развитие 2024, подготовката на Визия за ранно детско развитие, разработвана в широк консенсус с представители на всички заинтересовани страни, както и предвижданата и така необходима реформа по преминаване на яслените грижи за деца под 3 години от Министерство на здравеопазването към

		Министерство на образованието и науката, което ще позволи преосмислянето на моделите на обучение и грижа за най-малките и приравняването им към съвременните, доказани в науката и практиката подходи, става ясно, че ранното образование и грижа имат своето важно и независимо място в системата на българското образование. Всички тези вече стартирали и/или планирани и очакващи своето изпълнение цели са намерили своето място и в Националната рамка за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст, която беше разработена от Министерство на образованието и науката и с подкрепата на УНИЦЕФ-България, неправителствения сектор, академичните среди и множество утвърдени международни и национални експерти по темата. Съществуването на подобен всеобхватен стратегически документ, създаден да подпомага структурните реформи в държавите от ЕС, само по себе си е достатъчно основание за отделяне на обезпечен административен ресурс за обезпечаване на темите, свързани с ранното обучение и грижи. Водени от принципите за най-добрия интерес на детето, както и от своя дългогодишен практически и застъпнически опит в областта на ранното детство и ранното обучение, ние, от Фондация за децата в риск по света **предлагаме в структурата на Министерство на образованието и науката да бъде обособена отделна самостоятелна Дирекция „Обучение и грижи в ранна детска възраст“, която да поеме функциите по планирането, изпълнението, отчитането и проследяването на политиките в областта на национално ниво**. Това е необходимо най-вече и във връзка с делегираната към общините отговорност да управляват детските градини, но в същото време и необходимостта от целенасочено национално поставяне и изпълнение на приоритети според спецификите на различните региони, както и с оглед на подкрепата, закрилата и гарантирането на достъп до качествени ОГРДВ услуги на най-уязвимите деца и техните семейства. Вярваме, че така предложените изменения в Устройствения правилник на Министерството на образованието и науката (УПМОН) ще доведат до по-балансирано и ефективно управление на образователния ресор, свързан с ключовия период на ранното детство. Фондация за децата в риск по света (ФДРС) е регистрирана в България през 2009 г. и оттогава работи за насърчване на ранното детско развитие и учене през игра. ФДРС преобразява живота на деца, семейства и общности в нужда чрез своите програми, които са насочени към справяне с травмата от страна на уязвимите деца, както и за повишаване на тяхната увереност и самооценка и готовността им за училище.		

		[1] Евростат, код на онлайн данни: ilc_caindformal, 2024 г. [2] МОН, Отчет на целите на администрацията на Министерство на образованието и науката за 2022 година. 2023 г. [3] Създаден и функциониращ в съответствие с Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. [4] НСИ, Нетен коефициент на записване на населението в образователната система. 2024 г. [5] Евростат, код на онлайн данни: educ_uoe_enra21, 2024 г. [6] НСИ и Агенция на Европейския съюз за основни Права (FRA), Ключови показатели за социално включване и основни права в България - Тематичен доклад за децата, Димитър Марков, Мария Дойчинова, Розалина Тодорова, 2022 г.		
9.	**Veso** **Портал за обществени консултации**	Във функциите на дирекция „Висше образование“ в сега действащия Устройствен правилник липсват основни дейности, въведени с няколко промени в Закона за висшето образование през последните години, сред които: • Разработване и ежегодно актуализиране на Националната карта на висшето образование в Република България. • Разработване и изпълнение на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България в периода 2021 – 2030 година. • Ежегодно актуализиране на Рейтинговата система на висшите училища на Република България. • Изготвяне и изпълнение на национални програми в областта на висшето образование. • Ежегодно утвърждаване на Списък със специалностите, за обучението по които се осигуряват средства от държавния бюджет за съответната учебна	Приема се за сведение.	С предлаганите промени в УП на МОН се цели да се обезпечи кадрово дейността на Националния център за информация и документация (НАЦИД) поради преминаване на редица дейности, извършвани преди това от звена в МОН, към Центъра.

		година и Списък на работодателите, които имат право да сключат договори по реда на чл. 95а, ал. 1 от Закона за висшето образование за съответната учебна година. • Утвърждаване на политики за развитие на държавните висши училища. • Сключване на договори за управление с ректорите на държавните висши училища. • Ежегодно приемане и оценяване на отчетите на ректорите на държавните висши училища, в изпълнение на договорите им за управление. • Одобряване на споразумения за съвместна дейност между висши училища и средни училища на основание чл. 21, ал. 1, т. 16 от Закона за висшето образование. • Одобряване на споразумения за съвместно обучение между български висши училища на основание чл. 42а от Закона за висшето образование. • Организира и осъществява дейностите, произтичащи от участието на България в Европейския университетски институт. Успоредно с това в действащия Устройствен правилник все още фигурират несвойствени дейности, като: • Чл. 45, т. 13 „участва в разработването на стандарти за формиране на реалната издръжка на студентите и докторантите по професионални направления; • Чл. 45, т. 20. „организира и осъществява дейностите, свързани с осигуряване на холограмни стикери в дипломите за завършена образователно-квалификационна степен на висше образование и предоставянето им на висшите училища“; Предвид гореизложеното считам, че съкращаването на 2 щатни бройки от дирекцията е нецелесъобразно и ще се отрази негативно на целия сектор висше образование. Задължително е вместо да предлагате намаляване на числеността, тя да бъде увеличена с поне 5 допълнителни бройки, които да се ангажират с изпълнението на горепосочените нови дейности.		При последващо изменение на УП на МОН ще бъде извършен цялостен анализ на дейностите на дирекциите и текстовете на правилника ще бъдат прецизирани при нужда. В допълнение, когато в нормативен акт от по-висше степен (напр. в Закона за висшето образование) ясно са очертани функции на органа на власт, за осъществяването на които задачите на администрацията са ясно очертани, не е непременно необходимо в акт от по-нисък нормативен ранг тези функции да се преповтарят.